

Opgave i økonomi

Fuld beskæftigelse er et samfundsøkonomisk mål som går efter at få så mange i arbejde så muligt. Selvom at ingen arbejdsløse lyder som en god ting fungerer det ikke helt sådan i vores system, da der altid skal være nogle arbejdsløse. Uden arbejdsløse vil der ikke være nogle ledige til at komme i arbejde hvis der af eller anden grund er brug for det. Der er nogle der simpelthen bare skal være fattige og arbejdsløse ellers fungere systemet ikke. Det kan være let at snakke om som økonom når man bare kan putte fine ord på som "ledighed" og bare glemme at det er rigtige mennesker man snakker om. Selvfølgelig er der ikke rigtig noget de kan gøre siden det er sådan som vores samfund er indrettet, men det betyder ikke at man ikke kan have en samtale om det. Fordi hvis vi stopper med at tale om de dårlige sider og bare acceptere samfundet som det er kommer det aldrig til at blive bedre. Grunden til at have ingen arbejdsløshed eller "ledighed" er dårligt er at virksomheder må nød til at kæmpe om arbejdskraften. Derfor må de nød til at hæve lønnen og dermed vil priserne stige. Det samfundsøkonomiske mål stabile priser går efter at holde priserne stabile. Det er fordi at højere priser vil gøre det svære for os at konkurrere på det internationale marked da man har det med at købe de laveste priser. Også dem som måske ikke er i en beskæftigelse med mangel på arbejdskraft hvis løn ikke er steget, kan få problemer med at have råd til ting. Ved en stram finanspolitik vil beskæftigelse falde. Der vil dermed være flere arbejdsløse og vores problem vil være løst. En stram finanspolitik går på at man hæver statens indtægter og sænker deres udgifter. De vil tjene mere og bruge mindre. Det lyder måske dumt men som sagt vil det hæve arbejdsløsheden som vi ved ikke må være for lavt. Grunden til at det er vigtig diskussion at have lige nu er fordi at arbejdsløsheden er meget lav lige nu. Vi nærmer os der hvor det kunne gå hen og blive et problem. Det skriver Berlinske om i bilag 1 hvor de har snakket med forskellige økonomer om deres mening og de virker alle som om de er enige i at arbejdsløsheden er for lav. I bilag 2 er det et tydeligt fald i arbejdsløshed. Eftersom at både økonomer syntes det er for lavt og tallene understøtter hvad de siger er det måske på tide at køre en stram finanspolitik da det vil sænke arbejdsløsheden.

Bilag 1

Topøkonomer: Dansk opsving sættes på hård prøve med rekordlav ledighed og stigende lønpres

14. januar 2022 Berlinske Sektion 2 (Business) Side 6 Frederik M. Juel

Hvor langt i bund kan ledigheden komme, uden at manglen på arbejdskraft bliver så stor, at lønningerne løber løbsk? Grænserne for dansk økonomi bliver testet i de kommende år, og ét forhold er aldeles afgørende.

...

Ledigheden er kommet ned på 2,8 procent svarende til 80.600 personer. Dette bliver strammet til i de kommende år, idet regeringen ifølge den seneste

Økonomisk Redegørelse forventer, at ledigheden kommer ned på 2,4 procent i både 2022 og 2023. Det svarer til, at 77.000 personer vil være uden arbejde.

På den måde skal vi på ny til eksamensbordet for at finde ud af, hvor langt i bund ledigheden kan komme, inden det begynder at gå galt med alt for høje løn- og prisstigninger og tab af konkurrenceevne i virksomhederne.

Med andre ord en overophedning, der vil gøre, at beskæftigelsen efterfølgende begynder at falde og ledigheden at stige.

Op til finanskrisen havde Danmark en ledighed på 2,4 procent i to måneder, og dengang kunne vi ikke håndtere det.

På vej til job

Overvismand og professor i økonomi ved Københavns Universitet Carl-Johan Dalgaard understreger, at det er meget svært at svare på, hvor grænsen nu går.

»Den laveste ledighed er ikke nul, men en eller anden procentsats. Den klassiske tommelfingerregel er, at der altid vil være en ledighed på et par procent - lad os sige to procent.

Der vil være folk, der ikke er reelt ledige.

Det afspejler personer, der midlertidig er ledige, men som allerede har et job, de er på vej til,« siger Carl-Johan Dalgaard.

»Når vi når ned på den laveste ledighed, kan virksomhederne kun få den nødvendige arbejdskraft ved at ansætte personer, som er i job et andet sted. Det er der, man må forvente, at lønstigninger begynder at tage til,« forklarer Carl-Johan Dalgaard.

Han fremhæver, at for dem, der er i job, er det godt med en højere indtægt.

»Bagsiden er, at lønstigningerne kan blive så store, at priserne begynder at give sig. Det dæmper den indenlandske efterspørgsel og eksporten, og dermed klinger opsvinget af.

Opsvinget får sin ende før eller siden, men det kan være, at det kommer til at gå hurtigere, end vi kunne ønske os,« siger Carl-Johan Dalgaard.

Fungerer langt bedre

Udsigterne for den danske økonomi i år er ganske lyse. Vi har en eksport, der sætter nye rekorder, og det skaber masser af job. Restriktionerne på grund af corona er langsomt på vej ud, og dette vil gøre, at også serviceerhvervene kan komme op i et højere gear, hvilket vil give endnu flere job.

I denne sammenhæng skal nævnes, at manglen på arbejdskraft allerede er massiv.

Carl-Johan Dalgaard mener, at regeringens bud på ledigheden for de kommende år er realistisk.

Det afgørende for, om vi kan klare udfordringen uden en overophedning, er, hvor godt vores arbejdsmarked fungerer. Eller sagt på en anden måde: Hvor gode og hurtige er vi til at kanalisere ledige over til de virksomheder, der mangler hænder. Og herudover naturligvis også, om arbejdskraften har de rette kvalifikationer.

Tidligere overvismand og professor i økonomi ved Aarhus Universitet Michael Svarer fremhæver, at man tidligere sagde, at ledigheden kun kunne komme ned på seks til syv procent, før vi røg ind i en løn-og prisspiral.

Det er det, som kaldes den strukturelle ledighed.

...

Kører på grænsen

Professoren understreger, at det er uhyre svært at sætte tal på, hvor langt arbejdsløsheden kan komme ned denne gang. Han er dog ikke i tvivl om, at vi med den ledighed, regeringen forventer, vil køre på grænsen.

»Når vi kommer ned på en ledighed på 2,4 procent, øger det risikoen for flaskehalse, og vi må forvente, at det vil give et ret kraftigt lønpres.

...

Opfordring til regeringen

...

»Da ledigheden før finanskrisen kom ned på 2,5 procent, var der en overophedning. Der er ingen tvivl om, at der også denne gang vil komme pres på lønningerne. Det er der i sig selv ikke noget i vejen med, men problemet opstår, hvis det kommer til at gå for hurtigt med lønningerne,« forklarer Torben Tranæs.

»Dette kan skabe nogle uheldige effekter, og vi kan få en krise, som det tager lang tid at komme ud af,« vurderer han.

Torben Tranæs fremhæver, at en lære fra finanskrisen er, at øvelsen med at stramme finanspolitikken for at undgå en overophedning politisk set kan være svær.

»Historisk har man undervurderet, hvornår overophedningen kommer. Man skulle op til finanskrisen have trykket lidt tidligere på bremsen. Vi er nok indrettet sådan, at det er svært ikke at glæde sig over, at det går godt.

...

»Det ene er ikke at skubbe for meget på, og det taler for en stram finanspolitisk linje. Det andet er tilgangen af udenlandsk arbejdskraft.

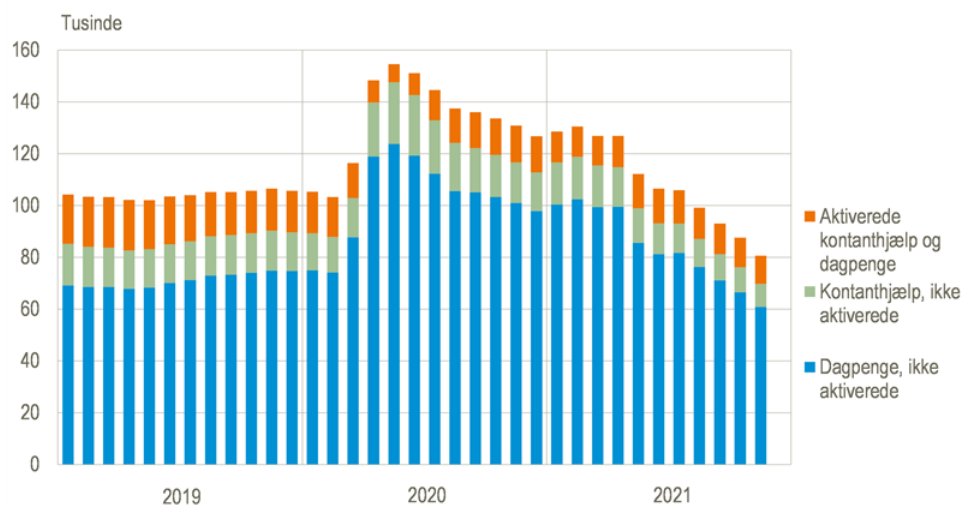
Her kunne en sænkning af beløbsgrænsen for arbejdskraft fra lande uden for EU være et tiltag, der har en chance for her og nu at hjælpe virksomhederne med at få den nødvendige arbejdskraft,« påpeger Carl-Johan Dalgaard.

Torben Tranæs er enig i, at det vil være godt, hvis regeringen sikrer mere udenlandsk arbejdskraft: »En lavere beløbsgrænse er et mere strukturelt tiltag, men hvis det er noget, man mener er godt - også efter opsvinget - er det lige nu et godt tidspunkt at sænke den.«.

Bilag 2

Kilde: www.statistikbanken.dk/aus07

Ledigheden, sæsonkorigeret

Anm.: Ledigheden opgøres som bruttoledige, dvs. samtlige dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, der er visiteret som jobparate eller åbenlyst uddannelsesparate, hvorefter der er omregnet til fuldtidspersoner.